

Návrh SWOT analýzy - Pracovná skupina Starší obyvatelia KPSS 2030

29.9.2021

SWOT analýza sa ako nástroj strategického plánovania bežne používa na prehľadnú sumarizáciu silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb pre plánovanú intervenciu. Metodicky dôležité je dodržanie princípu vplyvu, teda že silné a slabé stránky vychádzajú z vnútra organizácie a príležitosti a ohrozenia tým pádom prichádzajú z vonkajšieho prostredia, takže ich organizácia nemôže priamo ovplyvniť, iba na nich reagovať.

Návrh SWOT analýzy pre pracovnú skupinu Starší obyvatelia KPSS 2030 pripravila vedúca pracovnej skupiny Táňa Sedláková, a to s podporou Miriam Kaniokovej (expertka na tvorbu politík a participácie SSV) a Márie Filipovej (externá odborníčka na metodiku KPSS). Návrh vznikol na základe štúdia predbežných výsledkov analytickej časti komunitného plánu sociálnych služieb hlavného mesta SR Bratislavy, ktorú pre hl. mesto spracúva spoločnosť AUGUR Consulting. Ďalšími zdrojmi bola okrem pripomienok kolegyň z oddelenia sociálnej podpory seniorov a ľudí so znevýhodnením aj analytická a strategická časť KPSS 2020-2021, zápisy z pracovných stretnutí sekcie sociálnych vecí so zariadeniami pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta (2019-2021), poznámky a zápisy zo stretnutí sekcie sociálnych vecí so zástupkyňami a zástupcami sociálnych oddelení mestských častí (2019-2021) a zápisy so stretnutí so zástupcami Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny (2020-2021).

Návrh SWOT analýzy by mal byť na stretnutí 29.9. doplnený formou brainstormingu pracovnej skupiny a doplnený následným zapracovaním ústnych, prípadne písomných pripomienok jej členiek a členov. Ďalším krokom po zapracovaní pripomienok zo strany členiek a členov pracovnej skupiny Starší obyvatelia KPSS 2030 bude pripomienkovanie zo strany zástupkyň a zástupcov mestských častí v rámci panelu mestských častí, ktorý tvorí jeden z orgánov KPSS. Na ďalšom stretnutí pracovnej skupiny v októbri bude následne predstavená finálna podoba SWOT analýzy a predstavený návrh stromu problémov a stromu cieľov, ktorý na analýzu nadväzuje.

Zoznam použitých skratiek nájdete v spodnej časti dokumentu.

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
Organizovanie sociálnych služieb: • Dlhodobá skúsenosť s poskytovaním SS pre starších na území mesta na strane mesta, MČ aj neverejných poskytovateľov • Nastavená a začatá komunikácia s MČ v sociálnej oblasti • Spolupráca mesta s NePoSS, napr. informačná a finančná podpora ZPS, DOS • Spolupráca a súčinnosť odborných útvarov v rámci HMBA a ním zriadených RO v sociálnej oblasti • Dôraz na rozvoj sociálnej politiky v meste • Funkčný a odborný tím pre spracovanie KPSS HMBA • Možnosť získavania dát v spolupráci s odbornými zamestnancami mesta vo väzba na externé dáta Dostupnosť a kapacita SS: • Hlavné mesto BA poskytuje v porovnaní s inými krajskými mestami vysoký počet pobytových lôžok pre seniorov na 1000 obyvateľov (podľa KPSS 2020-2021 celkovo 2 010 lôžok) • Zvyšujúci sa počet verejných a neverejných poskytovateľov služieb v ZPS na území mesta • Znižujúci sa priemerný čas potrebný na umiestnenie starších obyvateľov do mestských ZPS • Dopravná dostupnosť SS pobytového typu • Prístupnosť mestských ZPS z hľadiska bariérovosti Kvalita SS: • Pravidelné vzdelávanie manažmentu ZpS v oblasti štandardov kvality sociálnych služieb Zamestnankyne a zamestnanci SS: • Pro-klientský prístup verejných aj neverejných poskytovateľov SS v ZPS • Postupné posilňovanie statusu zamestnankýň a zamestnancov SS v čase náročného pandemického obdobia	Organizovanie SS: • Chýbajúca dlhodobá systematická spolupráce medzi MČ, mestom a verejnými aj neverejnými poskytovateľmi terénnych, ambulantných a pobytových SS na území mesta, príp. BSK • Slabá informovanosť občanov o SS na území mesta • "Konkurenčné prostredie" medzi niektorými verejnými a neverejnými poskytovateľmi SS na území mesta • Existujúci investičný dlh voči stavu budov mestských ZPS • Nekoncepčné alebo pre obyvateľa nezrozumiteľne rozdelené kompetencie samosprávy v oblasti poskytovania SS pre starších na horizontálnej úrovni a častá slabá spolupráca aktérov • Nedostatočná kooperácia pri posilňovaní kapacít DOS na území mesta • Nedostatky v systéme posudkovej činnosti (nedostatočné personálne kapacity na niektorých MČ, nejednotný systém posudzovania/chýbajúce jasne zadefinované kritériá a pod.) • Nedostatočné využitý potenciál zdrojov z úhrad v rámci financovania rozvoja SS pre starších • Nedostatok špecializovaných zariadení na území mesta Dostupnosť a kapacita SS: • Nedostatočná sieť a kapacita terénnych a ambulantných služieb a dopad na pobytové SS v ZPS • Prístupnosť ZPS z hľadiska technického vybavenia (napr. polohovateľné/elektrické lôžka, stropné zdvíhaky, mobilné zdvíhaky... pre dôstojnú manipuláciu s prijímateľmi, aj pre uľahčenie práce) Kvalita SS:

• Ľudský potenciál nastavený na posilnenie sociálnej politiky mesta otvorenej inováciám Prijímatelia SS: • Finančne dostupné služby pre prijímateľov SS vo verejných ZPS Služby prevencie a sociálnej podpory: • Aktívne zapájanie proseniorských organizácií a starších obyvateľov Bratislavy do aktivít mesta • Dlhodobá podpora aktivít celoživotného vzdelávania • Informačné systémy, linky, kampane pre seniorov počas náročného pandemického roka • Aktivity zamerané na aktívne starnutie (UTV, voľnočasové aktivity,...) • Grantový program Bratislava pre všetkých s výzvou Medzigeneračná solidarita a kvalita života seniorov/iek v meste	• Nedostatočné možnosti paliatívnej starostlivosti pri terminálnych stavoch prijímateľov SS v rámci ZPS • Nedostatočná špecializovaná starostlivosť o prijímateľov s psychiatrickými diagnózami v rámci ZPS • Nedostatočná špecializovaná starostlivosť o prijímateľov s demenciami rôznej etiológie v rámci ZPS • Nemožnosť poskytovať adekvátnu zdravotnú starostlivosť v ZPS • Nedostatočné a nejasné kontrolné mechanizmy kvality SS • Štandardy kvality SS Zamestnankyne a zamestnanci SS: • Psychické a fyzické vyčerpanie zamestnankýň a zamestnancov SS po náročnom pandemickom období • Nedostatok personálu so zdravotníckou kvalifikáciou motivovaných pracovať v prostredí SS pre starších na území hl. mesta (Zdroj: Správa IZP MZ SR) • Vysoký vek odborných zamestnankýň a zamestnancov pobytových, terénnych a ambulantných SS, resp. ich neobmieňanie zamestnankyňami a zamestnancami na pozíciách zdravotná sestra/ brat, ošetrovateľ/ ka, opatrovateľ/ ka, sociálny pracovník/ čka a pod. (Zdroj: Mapovanie SSV, jar 2020) • Vysoká fluktuácia zamestnankýň a zamestnancov SS vo vybraných ZPS • Slabé spoločenské ohodnotenie zamestnankýň a zamestnancov SS • Slabé finančné ohodnotenie zamestnankýň a zamestnancov SS • Nedostatočné benefity pre zamestnancov mestských ZPS, resp. zamestnankýň a zamestnancov SS • Chýbajúce odbory, do ktorých by mohli byť zamestnanci a zamestnankyne SS zapojení Prijímatelia SS:
--	--

	• Narastajúci počet vážnych a nedoliečených zdravotných stavov u prijímateľov SS • Potenciálne ohrozenie prijímateľov SS v dôsledku preťaženia alebo nedostatočného počtu obslužného personálu • Nerealistické očakávania príbuzných prijímateľov na poskytované SS alebo zdravotné služby Stratégia a vízia SS: • Nejasná predstava o fungovaní ZOS na území hlavného mesta • Neujasnený postup riešenia bezodkladných prijímania obyvateľov Bratislavy do SS medzi MČ, mestom a poskytovateľmi SS • Absencia služieb pre seniorov, ktorí sú v krízovej situácii (napr. útulky, nocľahárne, denné centrá) • Chýbajúca platová metodika pre mestské ZPS podľa zákona 553/2003, ktorá by smerovala k vyrovnaniu platových nerovností • Potenciál skvalitnenia komunikačných stratégií s príbuznými v ZPS • Možnosť posilnenia systému vzdelávania a supervízie zamestnancov ZPS ako motivačného a stabilizačného prostriedku Služby prevencie a sociálnej podpory: • Nedostatočná podpora mesta pre ľudí v pozícií neformálnych opatrovateľov • Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 a zatiaľ nevyužitá možnosť pretavenia do mestskej politiky • Absencia podpory samosprávy pre existujúce a vznikajúce proseniorské organizácie a projekty • Nedostatok iných preventívnych a informačných programov pre starších obyvateľov na území hl. Mesta (napr. programy posilňujúce kognitívne zdravie) • Dlhodobu absentujúcu prieskum záujmu o ambulantné typy SS, napr. DeS
--	--

	Ďalšie: Nedostatok dostupného bývania a nových modelov bývania pre starších / dopad na pobytové služby pre starších
O - Príležitosti Lokálna a regionálna úroveň: - HMBA SSV ako partner pre komunikáciu poskytovateľov s MPSVaR SR - Silná advokačná činnosť hlavného mesta voči MZ, MPSVaR SR a ďalším celoštátnym inštitúciám - Možnosti auditov prístupnosti ZPS v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta - Možnosti posilnenie mestskej identity - aby boli ZpS vnímané ako mestské zariadenia s rovnakými podmienkami - Tvoriaci sa web hlavného mesta, ktorý bude informovať aj o SS - Kultúrne inštitúcie mesta ako potenciál posilňovania kultúrneho kapitálu starších Bratislavčaniek a Bratislavčanov - Úzka spolupráca s Referátom mestských podnikov zodpovedným za gesciu napr. dopravného podniku - Komunikačná platforma "Bratislava pre všetkých" - Využitie analytických materiálov na zefektívnenie výkonu sociálnej politiky, najmä v téme seniorov, kedy sú kompetencie delené medzi MČ a HMBA - Možné ďalšie zmeny štatútu HMBA na efektívnejšie prepojenie zodpovedností za výkon sociálnej politiky na území mesta - Bezbariérovosť reflektovaná vo väčšine strategických dokumentov mesta - Výstavba Centra aktívneho starnutia pri FTVŠ UK - Konštruktívna spolupráca s náprotivkami sekcie sociálnych vecí na MČ a s odborom sociálnych vecí a odborom zdravotníctva BSK	T - Ohrozenia Lokálna a regionálna úroveň: - Bratislava ako dvojúrovňová samospráva a z nej plynúci zložitejší vzťah medzi MČ a mestom v oblasti sociálnej politiky, konkrétne pri kooperácii terénnych, ambulantných a pobytových služieb (napr. samostatné Komunitné plány rozvoja sociálnych služieb MČ a nevyužitá možnosť synergií a spoluprác kolegyň a kolegov) - Pandémia a jej dopady na výraznejšiu sociálnu izolovanosť osamelo žijúcich starších Bratislavčaniek a Bratislavčanov v kontexte nedostatočných preventívnych programov a terénnych SS mesta a MČ - Epidemiologické riziká pri väčších a veľkokapacitných ZPS - Zvýšená prevalencia demencií rôznej etiológie na globálnej úrovni a nedostatočná včasná diagnostika kognitívneho deficitu a demencií na území hl. mesta - Digitálny ageizmus prítomný v službách na území mesta - Vplyvy volebných politických cyklov a výmena odborných zamestnancov na úradoch - Nedostatok dostupného bývania a nových modelov bývania pre starších / dopad na pobytové služby pre starších Národná úroveň: - Chýbajúci zákon o dlhodobej starostlivosti - Nespolupracujúce alebo slabo spolupracujúce rezorty MZ a MPSVaR SR

• Ponuky spolupráce developerov pri zapájaní do výstavby SS • Možnosť spolupráce s regionálnymi médiami (napr. InBA, TV Bratislava a pod.) • Podpora komunit zo strany HMBA - možnosti posilňovať inovatívne preventívne a medzigeneračné projekty pre starších Národná úroveň: • Konštruktívna spolupráca s odbormi sociálnych vecí väčšiny krajských miest • EŠIF a iné možnosti financovania komunitných SS v spolupráci s BSK • Možnosti plynúce z implementácie Plánu obnovy na rozvoj komunitných služieb a digitalizácie SS vrátane legislatívnych zmien zákona 448 • Možnosti plynúce zo vstupu veľkokapacitných zariadení mesta do NP Deinštucionalizácia zariadení sociálnych služieb - Podpora transformačných tímov (2022-2023) Nadnárodná úroveň: • Možnosti využitia cezhraničnej spolupráce s Rakúskom v rámci pripravovaných projektov INTERREG • Možnosti využitia cezhraničnej spolupráce v rámci siete Eurocities • Imigrácia kvalifikovaných zamestnankýň a zamestnancov v zdravotníckej a sociálnej oblasti na Slovensko, ich zamestnávanie a možnosť vzdelávania	• Odsun zdravotníckych a ošetrovateľských zamestnancov do ústavných zdravotníckych zariadení (napr. náborový príspevok) • Nedostatočné finančné mechanizmy na motivovanie zamestnankýň a zamestnancov SS - krátkodobé, obmedzené • Nízke príjmy niektorých prijímateľov SS odkázaných na SS • Chýbajúce zdravotné sestry na území SR (Zdroj: IZP) • Chýbajúci sociálni pracovníci na území SR • Neprehľadné (nefunkčné, neaktuálne, nejednotné) registre poskytovateľov SS Globálna úroveň: • Emigrácia kvalifikovaných zamestnankýň a zamestnancov zo Slovenska do zahraničia • Pandémia a jej dopady na obavy zamestnancov a klientov sociálnych služieb byť súčasťou prostredí dlhodobej starostlivosti • Klimatická zmena, očakávané horúčavy a ich negatívne dopady na zdravotný stav a kvalitu života starších obyvateľiek a obyvateľov Bratislavy a prijímateľov SS
---	---

Zoznam použitých skratiek

- KPSS = komunitný plán rozvoj sociálnych služieb
- PS = pracovná skupina
- SS = sociálne služby
- NePoSS = neverejní poskytovatelia sociálnych služieb
- MČ = mestská časť
- ZPS = zariadenie pre seniorov
- ZOS = zariadenia opatrovateľskej služby
- RO = rozpočtová organizácia
- DOS = domáca opatrovateľská služba
- OSP = Oddelenie sociálnej podpory pre seniorov a ľudí so znevýhodnením
- ODB = Oddelenia dostupného bývania a pomoci ľuďom bez domova
- SSV = Sekcia sociálnych vecí
- HMBA = Hlavné mesto Bratislava
- BSK = Bratislavský samosprávny kraj
- MPSVaR = ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
- MZ = Ministerstvo zdravotníctva